

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΕΠΟΡΙΑΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ
ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΜΑΘΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΥΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Τηλ. 210 8027738 e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com

ΚΥΡΙΑΚΗ 24^η Ιανουαρίου 2010 ΕΤΟΣ 3^{ον} ΤΕΥΧΟΣ 95

Δόξα... Ἦχος πλ. δ'

Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας Ζωοδότα· ὀρθρίζει γὰρ τὸ
πνεῦμά μου, πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου, ναὸν φέρον τοῦ
σώματος, ὅλον ἐσπιλωμένον· ἄλλ' ὡς οἰκτίρμων κάθαρον,
εὐσπλάγχυν σου ἐλέει.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ

του Ἀρχιμ. Ἀντωνίου Ρωμαιοῦ

Ἐνῶ ζοῦσε στὸν Παράδεισο ὁ ἄνθρωπος, μέ διαβολικὴ συμβουλή μετεστράφη, διεστράφη. Καί ἐνῶ ἦταν ἕνας ἄνθρωπος πού θαύμαζε καί δοξολογοῦσε τὸν Θεό καί ὑπήκουε στίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ καί χαιρότανε τὴν ὑποταγὴ του στὸν Θεό, ἔγινε ἕνας ἄνθρωπος ἐγκωκεντρικός, ἐγωϊστής. Ἦθελε τὰ πράγματα νά γίνον κατὰ τὸ δικό του θέλημα, κατὰ τὸ συμφέρον του, ὅπως ἐκεῖνος βέβαια τὸ ἐννοοῦσε, ὄχι πλέον ὅπως τὸ ἐννοοῦσε ὁ Θεός καί γι' αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος ἔπεσε. Ἄκουσε τὴ συμβουλή τοῦ διαβόλου καί ἐπαναστάτησε κατὰ τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ θεώρησε ὅτι εἶναι πλέον συμφερότερο σέ αὐτόν νά ἀκούσει τὴν ὁδηγία τοῦ διαβόλου παρά τὴν ἐντολή τοῦ Θεοῦ.

Ἀπὸ τότε καί ἐμεῖς ὅλοι οἱ πεσμένοι ἄνθρωποι κληρονομήσαμε ἕναν ἐγκωκεντρισμὸ ἀδυσώπητο καί ἀκαμπτο, θά λέγαμε. Κι αὐτός ὁ ἐγκωκεντρισμὸς ξεκινάει ἀπὸ τὴ γέννησή μας καί πολλές φορές, δυστυχῶς, μᾶς συνοδεύει μέχρι τὸν τάφο. Συγκεντρωμένοι ἀπὸ τότε πού γεννιόμαστε στὰ ὑλικά ἀγαθὰ πού μπορεῖ νά μᾶς προσφέρει ἡ Μάννα μας, ὅταν μᾶς ἔχει ἀκόμα στὴν ἀγκαλιά της, βρέφη ὀλίγων ἡμερῶν, ἂν μᾶς δώσει γάλα ὅλα πᾶνε καλά, ἂν δέν μᾶς δώσει ἀρχίζουμε τὰ κλάματα· ἂν τὴν ἔχουμε κοντά μας ὅλα πᾶνε καλά, ἂν φύγει ἀπὸ κοντά μας, αἰσθανόμαστε ἀνασφάλεια. Ἔτσι μπαινουμε μέσα στὴ ζωὴ μ' αὐτόν τὸν ἐγκωκεντρισμὸ, ὁ ὁποῖος εἶναι συυφασμένος μέ τὸ ἔνστικτο τῆς αὐτοσυντηρήσεως, ὅπως λένε οἱ ἐπιστήμονες, καί πολλές φορές τὰ μεπερδεύουμε καί ὅ,τι θέλουμε νομίζουμε ὅτι εἶναι καί ἀπαραίτητο γιὰ τὴν ὑπόστασή μας, γιὰ τὴ διατήρησή μας καί ἀλίμονο σέ ἐκεῖνον πού δέν θά θελήσει νά κάνει αὐτὸ πού ἐμεῖς νομίζουμε ὅτι μᾶς εἶναι ἀπαραίτητο. Καί ἀνάλογα μέ τὴν κοσμοθεωρία τῆς οικογενείας μας, ἀνάλογα μέ τίς θρησκευτικὲς μας πεποιθήσεις, ἀνάλογα μέ τὴν ἀγωγή πού ἔχουμε ὁ καθένας ἀπὸ τὸ σπιτικό μας, τὴν οἰκογένειά μας, αὐτόν τὸν ἐγκωκεντρισμὸ τὸν διατηροῦμε καί τὸν διαμορφώνουμε ὅσο μπορούμε πιὸ ὀλοκληρωμένο, πιὸ ἄτεγκτο, πιὸ σκληρό.

Δύο κατηγορίες θά μπορούσαμε νά ποῦμε ὅτι ὑπάρχουν: Ἐκεῖνοι πού στηρίζουν ὅλα τους τὰ βιώματα, ὅλα τους τὰ αἰσθήματα γιὰ ὄντοτητα καί γιὰ ὑπεροχὴ στό τί ἔχουν, τί ἀπολαμβάνουν, τί κάνουν, καί οἱ ἄλλοι πού συγκεντρώνουν τὴν προσοχὴ τους στό τί εἶναι, πῶς τούς θεωρεῖ ὁ κόσμος, πόσο μεγάλοι, πόσο μικροί, πόσο μηδαμνοί καί πόσο ὑπέροχοι εἶναι.

Ἔνας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, φαίνεται, ἦταν καί ὁ Φαρισαῖος, ὁ ὁποῖος παρουσιάσθηκε στό Θεό μπροστά, ἔχοντας φωτογραφίσει, κατὰ τὴ γνώμη του, πολὺ καλά τὸν ἑαυτό του καί ἔλεγε ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐγκωμισαστικά, στηρίζοντας ἕνα αἶσθημα εὐεξίας, ἕνα βίωμα ὄντοτητος καί ὑπεροχῆς ἔναντι ὅλων τῶν ἄλλων καί ιδιαίτερα ἔναντι τοῦ Τελώνου.

Εἶχε κάνει βέβαια δύο λάθη μεγάλα. Τὸ ἕνα ἦταν ὅτι θέλησε νά κάνει σύγκριση τοῦ ἑαυτοῦ του μέ ἄλλους ἀνθρώπους καί τὸ δεύτερο ἦταν ὅτι ἤθελε νά συγκρίνει τὰ δῶρα πού τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός στὸν ἴδιο, μέ ἐκεῖνα πού δέν εἶχε πάρει ὁ Τελώνης. Διότι ὅ,τι καλὸ εἶχε ὡς ἄνθρωπος ἦταν δῶρο τοῦ Θεοῦ καί δέν μπορούσε νά τὸ θεωρεῖ δικό του κατόρθωμα. Καί ἔτσι ἔφθασε σ' αὐτὴ τὴ φαρισαϊκὴ ἔπαρση, ὅπως τὴ λέμε, τὸ αἶσθημα τῆς ὑπεροχῆς καί τῆς ὄντοτητος, πού παρουσιάστηκε τόσο πολὺ φοβερό καί, ὅπως τὸ τονίζει καί ὁ Κύριος, μᾶς κάνει καί μᾶς, πολλές φορές, ὅταν τὸ ἀκοῦμε, τουλάχιστον νά τρέμουμε.

Ἀλλὰ δυστυχῶς, εἴτε συνειδητὰ εἴτε ἀσυνείδητα, εἴμαστε ὅλοι Φαρισαῖοι! Εἴμαστε! Καί ὅλοι μας συγκεντρώνουμε τὴν προσοχὴ μας, εἴτε κρυφὰ εἴτε φανερά, εἴτε

θρησκευτικά είτε μη θρησκευτικά, συγκεντρώνουμε τήν προσοχή μας νά δοῦμε τί πήραμε ἀπό τή ζωή, τί κερδίσαμε, τί κατακτήσαμε, πόσο οἱ ἄνθρωποι μᾶς ὑπολογίζουν, πόσο οἱ ἄνθρωποι μᾶς ὑπολογίζονται, πόσο οἱ ἄνθρωποι μᾶς ὑπολογίζονται, ἄν ὑπάρχουν κατώτεροι ἢ ἀνώτεροι ἀπό μᾶς, ἄν οἱ ἄνθρωποι ντύνονται καλύτερα ἀπό μᾶς, ἄν τά παιδιά τους πᾶνε στό σχολεῖο τό ἰδιωτικό μέ τό αὐτοκίνητο καί τά δικά μας πᾶνε μέ τά πόδια, ἄν τά παπούτσια μας εἶναι πιό καινούργια ἢ πιό παλιά. Ἄν καί ποιά ἀπό τά παιδιά μιᾶνε πιό εὐγενικά ἢ ὄχι, ἄν πᾶνε ἢ δέν πᾶνε στήν Ἐκκλησία καί χίλια δυό ἄλλα. Χίλιες δυό συγκρίσεις κάνουμε σύμφωνα μέ τό μυαλό μας, τήν κοσμοθεωρία μας, γιά νά δοῦμε τέλος πάντων τί ἔχουμε κατακτήσει, τί ἀπολαμβάνουμε τί μᾶς λείπει, πόσο μᾶς ὑπολογίζουν καί πόσο δέν μᾶς ὑπολογίζουν.

Καί πολλές φορές αὐτά τά βιώματα τῆς ὀντότητας, τῆς ὑπεροχῆς πού ἀποκοῦμε τά κάνουμε καί προσευχές ἀνάλογες μέ τοῦ Φαρισαίου καί νομίζουμε ὅτι ὅλα τά πράγματα πᾶνε καλά.

Βεβαίως ὑπάρχει καί ἡ ἄλλη πλευρά. Ὅταν ὅλη αὐτή ἡ ἔρευνα πού κάνουμε γιά νά δοῦμε ποιοί εἴμαστε καί τί ἔχουμε καί πόσο ἀξίζουμε μᾶς πληροφορεῖ ἀρνητικά, μᾶς λέει ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε ἐκεῖνοι πού ὑπολειπόμεθα, ὑστερούμεθα, πού μειονεκτοῦμε· τότε ἀντί νά ἔχουμε αἴσθημα ὀντότητας ἔχουμε αἴσθημα ἐξουδενώσεως καί τάσεις αὐτοκαταστροφῆς! Ἄφοῦ δέν εἶμαι τίποτε, ἀφοῦ δέν ἀξίζω τίποτε, ἀφοῦ ὁ κόσμος δέν μέ ὑπολήπτει, ἀφοῦ δέν μπορῶ νά κατακτήσω τούς στόχους πού θέλω, τί τή θέλω τή ζωή; Ἄς ἐξαφανισθῶ ἀπό πρόσωπου τῆς γῆς. Ὅλοι αὐτοί πού αὐτοεξαφανίζονται δέν κάνουν τίποτε ἄλλο παρά φανερώνουν αὐτή τήν ἀδυναμία. Ἦθελαν νά ἱκανοποιήσουν αὐτό τό φαρισαϊσμό, δέν μπόρεσαν καί πήγαν ἀπό τήν ἀνάποδη νά διατηρήσουν τόν ἐγωισμό τους καί αὐτοεξαφανίζονται ἀπό τή ζωή γεμάτοι αἰσθήματα πόνου καί πικρίας.

Στήν Ἐκκλησία ἀπό τότε πού ὁ Κύριος ἔγινε ἄνθρωπος καί σαρκώθηκε καί προσέλαβε ὅλο τό ἀνθρώπινο γένος καί ἦρθε καί ἔζησε γιά μᾶς καί θά ἔλεγα μέ μιά ἀπλή λέξη ἔγινε «ἀποτυχημένος» γιά μᾶς -πάνω στό Σταυρό πέθανε σάν ἀποτυχημένος, ὁ πιό ἀποτυχημένος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, ὁ πιό ἀποτυχημένος ἐπαναστάτης πραξικοπητίας, ἔτσι τόν θεωρήσανε, ἔτσι τόν σταυρώσανε. Ὁ Χριστός ἀπό τότε πού ἔγινε ἄνθρωπος, συκέντρωσε ὅλη τήν ἀποτυχία ὅλου τοῦ ἀνθρώπινου γένους στή δική του «ἀποτυχία», ἀλλά ὄχι γιά νά μείνει ἀποτυχία καί ὄχι γιά νά ὀδηγήσει στήν αὐτοκτονία, ἀλλά γιά νά ὀδηγήσει στό θρίαμβο, στήν Ἀνάσταση. Ἔγινε ἀποτυχημένος γιά μᾶς, ἀλλά ἔγινε συγχρόνως καί νικητής γιά μᾶς. Ἔγινε ἡ σωτηρία μας, ἡ ἐπιθυμία μας, ἡ αἰώνια λύτρωσή μας, ἡ αἰώνια μακαριότης μας.

Από τότε λοιπόν ἐμεῖς οἱ πιστοί δέν πρέπει νά προσέχουμε τί εἴμαστε, πόσο ἀξίζουμε, πόσα ἀγαθά κατακτήσαμε ἢ τέχνες ἢ ὑπόληψη κοινωνική ἢ ἐπιστημονική καί χίλια δυό ἄλλα πράγματα. Ἐκεῖνο πού πρέπει νά κάνουμε εἶναι πρῶτα-πρῶτα σάν τόν Τελῶνη νά ζητᾶμε μέ κατάνυξη μέ δάκρυα, μέ συντριβή τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, νά καθαρίσει τήν ψυχή μας, νά ἀνοίξει τά μάτια μας νά βλέπουμε πραγματικά, νά χαιρόμαστε τά ὅσα ἔκανε γιά μᾶς. Τά αἰσθήματα τῆς ὀντότητός μας νά ἐδραιώνονται καί νά πηγάζουν ἀπό τό τί ἔκανε ὁ Θεός γιά μᾶς, ὄχι ἄν ἔχουμε ἐμεῖς ἢ ἄλλο κάνει τίποτε. Καί δεύτερο, ὅταν διαπιστώνουμε τί ἔκανε ὁ Θεός γενικά γιά τό ἀνθρώπινο γένος, γιά τήν Ἐκκλησία Του, γιά μᾶς ὅλους, νά μπορούμε νά προχωροῦμε πιό πέρα καί νά ἀναγνωρίζουμε τίς μεγάλες εὐεργεσίες πού ἔκανε καί στόν ἴδιο μας τόν ἑαυτό.

Πολλές φορές ἀναγνωρίζουμε τόν Θεό ὅτι εἶναι Πατέρας ὅλου τοῦ κόσμου, ἀλλά δέν ἀναγνωρίζουμε ὅτι εἶναι Πατέρας δικός μας καί μάλιστα ὁ πιό πανίσχυρος καί ὁ πιό παντοδύναμος ὅλων Πατέρας, πού δέν θά μπορούσε νά τόν ἔχει κανεὶς ἄλλος. Δέν τό νιώθουμε ὁμως αὐτό, γι' αὐτό καί ἀπελπίζομαστε, γι' αὐτό καί ἀδημονοῦμε,

ἀγγόμεθα. Αίσθανόμαστε ένα τίποτε, μηδαμινόι, κουρελιάρηδες... Γιατί, γιατί νά μειονεκτούμε;

Εκτός του ὅτι λοιπόν ὁ Θεός ἔκανε τόσα γιά μᾶς, μᾶς ἔδωσε τή δυνατότητα ἀνά πᾶσαν στιγμὴν νά ζοῦμε μέσα στή ζωὴ τοῦ Χριστοῦ ὅπως καί ἡ ἐπιτυχία μας ἢ ἡ ἀποτυχία μας ἐξαρτᾶται ἀπό τό πόσο εἶναι ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία κατὰ Χριστόν. Ὅχι πῶς τήν κρίνουν οἱ ἄνθρωποι, ὄχι πῶς τή λέει τό μυαλό μας, ὄχι πῶς θά μιλήσει ἡ γειτόνισσα γιά μᾶς ἢ ὁ δάσκαλος στό σχολεῖο ἢ -ξέρω ἴγώ- ὅποιοσδήποτε ἄλλος ἢ πολύ περισσότερο οἱ ἐφημερίδες καί τὰ περιοδικά. Αὐτά δέν μᾶς συγκινοῦν. Τά ἀκοῦμε, τά διαβάζουμε, τά κρίνουμε, ἀλλά δέν στηρίζουμε πάνω σ' αὐτά τὰ στοιχεῖα τὰ βιώματα τῆς πνευματικῆς εὐεξίας μας, δέν στηρίζουμε τήν ὄντοτήτά μας, δέν στηρίζουμε τήν ἐπιτυχία μας καί πολύ περισσότερο τό θάρρος καί τήν ἐλπίδα μας γιά τή ζωή.

Γιατί ἂν στηρίζομαστε πάνω σ' αὐτά τὰ στοιχεῖα τὰ γήινα, γινόμαστε εἰδωλολάτρες. Ἄν στηρίζομαστε πάνω στό Χριστό καί στό τί ἔκανε ὁ Χριστός γιά μᾶς, εἶμαστε μέλη τῆς Ἐκκλησίας ζωντανά καί ἡ ἐλπίδα μας δέν φεύγει ποτέ καί ἡ σωτηρία εἶναι βεβαία καί ἡ ἀνάσταση μέ τόν Χριστό εἶναι βεβαία.

Χωρίς πάλι νά ἔχουμε τό δικαίωμα νά υπερηφανευθοῦμε καί νά ποῦμε ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε χριστιανοί καί καλύτεροι ἀπό τούς ἄλλους πού δέν εἶναι χριστιανοί. Γιατί ὁ Χριστός μᾶς εἶπε δυό φοβερά πράγματα. Πρῶτα -πρῶτα μᾶς εἶπε ὅτι, ἂν θέλουμε νά εἴμαστε μαζί Του, πρέπει νά ἀπαρνηθοῦμε τόν ἑαυτό μας καί δεύτερο νά σηκώσουμε τόν σταυρό καί νά τόν ἀκολουθήσουμε. Καί μετά μᾶς εἶπε, ἂν ὅλα ὅσα μᾶς ἔχει διατάξει, μᾶς ἔχει δώσει ἐντολές τὰ κάνουμε, νά αίσθανόμαστε καί νά ζοῦμε ὅτι εἴμαστε ἀρχεῖοι δοῦλοι γιατί κάναμε ὅτι ἔπρεπε νά κάνουμε καί τίποτε παραπάνω. Καί αὐτό τό κάναμε μέ τή δύναμη καί τή Χάρη τῆ δικῆ Του. Δέν μᾶς ἀφήνει περιθώρια γιά καυχῆσεις τέτοιου εἶδους, γιά υπερηφάνειες, γιά υπεροχές καί γιά μειονεξίες. Μᾶς φτάνει μόνο νά μείνει ἡ ψυχὴ μας ἐκστατική, νά βλέπουμε τὰ ὅσα Ἐκεῖνος ἔκανε, νά τόν θαυμάζουμε, νά αίσθανόμαστε, ὅπως λένε οἱ Πατέρες, ἕνα μηδενικό, τό οὐδέν καί νά σκεπτόμαστε γιατί ὁ Θεός τόσο πολύ θέλησε νά μᾶς ἀγαπήσει καί τόσο πολύ θέλησε νά μᾶς εὐεργετήσῃ ἐνῶ δέν τό ἀξίζουμε.

Ἔτσι μπαίνομε στό τελωνικό βίωμα, δηλαδή στά βιώματα ἐκεῖνα πού , κατανύσσουν τήν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, τραβοῦν τή Χάρη, τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ καί τόν κάνουν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι ζοῦσαν κι οἱ Πατέρες. Ὁ μεγαλύτερος Ἅγιος ποτέ δέν αίσθανόταν ὅτι εἶναι ἅγιος, ἀλλά ὅτι εἶναι ὁ ἔσχατος τῶν ἁμαρτωλῶν, ὁ πῖο φθηνός καί βδελυρός ἄνθρωπος. Πολλοί ἐφθασαν μέχρι τό σημεῖο νά ποῦν ὅτι «οὔτε τό σῶμα μου νά μὴν κηδέεστε!» «Νά τό ἀφήσετε νά τό φᾶνε τὰ θηρία», γιατί πίστευαν ἀπό τό ταπεινό φρόνημα πού εἶχαν γιά τόν ἑαυτό τους, ὅτι δέν ἀξίξε οὔτε τήν τιμὴ τῆς κηδείας! Τέτοια ἰδέα εἶχαν οἱ Ἅγιοι γιά τόν ἑαυτό τους. Καί ὁ Ἰδιος ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός κατεδέχθη ἀκριβῶς ἕνα τέτοιο ἀτιμωτικό θάνατο, γιά νά ξερριζώσῃ αὐτά τὰ βιώματα τὰ ἐγωκεντρικά ἀπό τή ζωὴ μας καί νά μᾶς ξαναφέρει στή ζωὴ τῆς Χάριτος, τῆ θεϊκῆ, νά μᾶς κάνει θεοῦς κατὰ χάριν, ὅπως ὁ Ἰδιος μᾶς ἔχει πεῖ.

Ἀνοίγει τό Τριῶδιο ἄλλη μία φορά ἡ Ἐκκλησία καί μᾶς καλεῖ στήν κατάνυξη, τήν συντριβὴ καί τή μετάνοια. Ἄν κρατήσουμε αὐτό τό βίωμα, πού θά ἴλεγε κανεὶς ὅτι εἶναι ἐπικεφαλῆς τῆς μεγάλης αὐτῆς περιόδου τῆς Τεσσαρακοστῆς, καί τῆς προπαρασκευῆς γιά τήν Τεσσαρακοστή, ἂν κρατήσουμε αὐτό τό βίωμα νά διατηρηθοῦμε μέσα στό Θεό μέ ταπείνωση, μέ ἐλπίδα, θά ἔχουμε καί χαρὰ καί εἰρήνη καί θά ζοῦμε, ὄχι φαρισαϊκά, ἀλλά τελωνικά τῆ βεβαιότητα τῆς σωτηρίας μας.